SUOMEN RIISTAKESKUS
FINLANDS VILTCENTRAL

ASIANTUNTIJALAUSUNTO

27.4.2017

Asianro 287/00.01.00.00.00/2016

Maa- ja metsätalousvaliokunnalle

Viite: HE/282017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsästyslain muuttamisesta, erityisesti pyydetty lausumaan karhunpyynnistä ja metsästyksen johtajasta.

KIRJALLINEN ASIANTUNTIJALAUSUNTO

Suomen riistakeskus kiittää maa- ja metsätalousvaliokuntaa mahdollisuudesta tulla kuultavaksi ja antaa kirjallisen asiantuntijalausunnon viitekohdassa tarkoitetussa asiassa.

Suomen riistakeskus pitää karhun pyyntiin vaikuttavia metsästyslain muutosesityksiä kannatettavina. 30 §:ssä säädetty velvoite siitä, että poikkeusluvan saajan on nimettävä metsästyksen johtaja ja tarvittava määrä varajohtajia suden, karhun ja ilveksen metsästykseen ja 34 a §:ssä säädetty ravintohoukuttimen käytön rajoittaminen yhdessä muodostaisivat kokonaisuuden, jolla pystyttäisiin vastaamaan nykyisessä karhunpyynnissä esiintyviin useisiin ongelmiin ja kehittämistarpeisiin.

Karhunpyynnissä esiintyy paljon laittomuuksia. Esimerkiksi Kainuussa ammuttiin viime syksynä 39 karhua. Poliisi ja rajavartiolaitos kirjasivat niistä yhteensä 8 rikosta tapahtuneeksi, joten oli 20,5 %:n mahdollisuus, että tapaus kirjataan rikoksena. Vertailun vuoksi mainittakoon, että Kainuussa ammuttiin viime syksynä yhtyeensä 2700 hirveä, rikkomustapauksia kirjattiin 12 kappaletta, joten hirven osalta mahdollisuus oli 0,44 %:a. Tästä ei kuitenkaan pidä tehdä sellaista johtopäätöstä, että Kainuussa karhunpyynnissä esiintyisi laittomuutta paljon verrattuna muualle Suomeen, vaan pikemminkin kyse on siitä, että metsästyksen valvonnasta vastaavat viranomaiset ovat jo pitkään tehneet ansiokasta yhteistyötä, joten kiinnijäämisen riski lienee monia muita alueita suurempi.

Erityisesti Itä-Suomessa karhun pyyntiin myönnetyt poikkeusluvat käytetään erittäin nopeasti. Hyvin harvan riistalajin kohdalla esiintyy samankaltaista kilpailua saaliista kuin karhun kohdalla. Tämä osaltaan johtaa siihen, että osa pyytäjistä käyttää laittomia menetelmiä. Lisäksi karhuja haavoitetaan, koska ammutaan huonoihin paikkoihin. On selvää, että myös pyynnin valikoivuus on tällöin olematonta. Olisi hyvä, että karhun pyyntiin myönnetyillä kannanhoidollisilla poikkeusluvilla pyrittäisiin myös kaatamaan yksilöitä, jotka aiheuttavat vahinkoja ja ongelmia. Hallintotuomioistuinten ratkaisujen myötä vain harvoin edellytykset täyttyvät varsinaiselle vahinkoperusteiselle poikkeusluvalle ja myös sellaisella luvalla karhun saaminen pyydystetyksi onnistuu harvoin, joten karhun aiheuttamia vahinkoja ja ongelmia olisi syytä pyrkiä vähentämään myös kannanhoidollisen

Asiakaspalvelu
p. 029 431 2001
asiakaspalvelu@riista.fi

Verkkosivut
www.riista.fi
Sähköinen asiointi
oma.riista.fi

Kirjaamo
Sompiontie 1,
00730 Helsinki
kirjaamo@riista.fi
f. (09) 2727 8130

Lupahallinto
Sompiontie 1,
00730 Helsinki
lupahallinto.kirjaamo@riista.fi

Y-tunnus
0201724-4
Verkkolaskut
003702017244
laskut@riista.fi

pyynnin yhteydessä. Jotta tähän olisi mahdollisuuksia, on tärkeää, että metsästys tapahtuu järjestäytyneesti metsästyksen johtajan alaisuudessa.

Esityksiä haaskojen sallimista karhun pyynnissä tehdään säännöllisesti. Haaskojen käyttöä karhun pyynnissä ei kuitenkaan tule sallia. Jos karhun pyynnissä sallittaisiin haaskojen käyttö, se johtaisi siihen, että haaskojen määrä metsissä lisääntyisi vielä nykyisestäkin hyvin paljon, koska karhu on niin haluttu saalis. Olisi hyvin todennäköistä, että haaskojen käyttöä karhun metsästyksessä jouduttaisiin jossain vaiheessa luvittamaan, jotta haaskoja ei laitettaisi sääntelemättömästi minne tahansa eli luotaisiin lisäbyrokratiaa. Jo nykyisetkin havainnot metsästyksenvalvonnasta vastaavilta viranomaisilta ovat sellaisia, että osa karhun metsästyksen tehostamiseksi laitetuista laittomista haaskoista rikkovat myös ympäristönsuojelusta annettuja lakeja ja määräyksiä. Haaskoja on voitu pahimmillaan sijoittaa puroihin ja lähteisiin toisaalta siksi, että haaskamateriaali ei ”häviä” kärpästen ym. takia niin nopeasti ja toisaalta siksi, että virtaavaa vettä pitkin hajut ja materiaali leviävät kauas. Myös mahdollisuus siihen, että ”ongelmakarhuja” tavattaisiin nykyistä enemmän, olisi olemassa, koska todennäköisesti karhun pyynnin tehostamiseksi haaskoja laitettaisiin myös paikkoihin, joihin ne eivät hyvin sovellu. Tällaisia paikkoja ovat esimerkiksi asutuksen, rakennusten ja muun ihmistoiminnan läheisyys.

Tarvetta karhun pyynnin tehostamiseksi haaskojen avulla ei ole. Jo nykyisellääkin karhun pyyntiin myönnetyt poikkeusluvat käytetään erittäin nopeasti. Päinvastoin pyynnin valikoivuutta vahinkoja ja ongelmia aiheuttavien karhujen pyyntiin pitäisi jatkossa parantaa.

Nykyisin karhun pyynti tapahtuu pääasiassa koirien avulla. Jos haaskojen käyttö sallittaisiin karhun pyynnissä, johtaisi se siihen, että karhuista osa saataisiin suoraan haaskalta kyttäämällä saaliiksi. Tämä ei olisi kovin tarkoituksenmukaista, koska se vähentäisi koirien avulla saaliiksi saatujen karhujen määrää, jolloin myös esimerkiksi poliisin virka-aputehtäviin käytettävien koirien määrä ja laatu saattaisivat heiketä. Koirien käyttö metsästyksessä ja harrastus niiden kanssa on nykyisin olennainen osa metsästystä. Myös suomalainen karhunmetsästyskulttuuri, varsinkin eteläisessä Suomessa, toteutuu seuruemetsästyksenä. Karhujen metsästys haaskalta heikentäisi seuruemetsästystä, koska osa karhuista pyydettäisiin yksittäisiltä haaskoilta muutamien metsästäjien toimesta. Seuruemetsästyksen tuoma sosiaalinen hyvinvointi vähenisi ja jatkossa yhä harvempi metsästäjä voisi osallistua karhun metsästykseen.

Koska karhunpyynnissä esiintyy nykyisin monia ongelmia ja on myös tarvetta sen kehittämiseksi, on syytä säätä velvoite metsästyksen johtajan nimeämisestä myös karhun pyyntiin. Hirvenmetsästykseen osallistuu noin 100 000 metsästäjää järjestäytyneesti metsästyksenjohtajien alaisuudessa. Karhun pyytäjiä on huomattavasti vähemmän. Tarkkaa tietoa osallistuneiden määrästä ei ole, mutta se lienee arviolta muutamia tuhansia henkilöitä, joten järjestäytynyt ja johdettu karhun pyynti on täysin mahdollista toteuttaa.

Karhukannan hoitosuunnitelman päivitystyön aikana (tehtiin vuoden 2016 aikana Suomen riistakeskuksen toimesta) tehtiin kysely kaikille karhun kannanhoidollisen poikkeusluvan saaneille Suomen riistakeskusaikana (2011 lähtien). Poikkeuslupien saajista suuri

enemmistö piti tarpeellisena, että karhun pyyntiin osallistujia koulutettaisiin kuten hirven metsätykseen osallistuvia. Koulutusaiheita voisivat olla esimerkiksi lainsäädännön tunteminen, pyynnin valikoivuus, turvallisen metsästyksen järjestäminen ja sen johtaminen. Jotta karhun pyyntiä olisi mahdollista kehittää nykyisiä vaatimuksia vastaavaksi, pystyttäisiin metsästyksen johtajan nimeämisvelvoitteella varmistamaan ohjeiden perillemeno kaikille pyyntiin osallistuville. Lisäksi kysyttiin myös mielipidettä karhun haaskapyynnin sallimisesta. Poikkeuslupien saajista enemmistö oli sitä mieltä, että karhun haaskapyyntiä ei tulisi sallia. Lisäksi kysyttiin myös mielipidettä siitä, että poikkeusluvan saajan olisi nimettävä metsästyksen johtajan. Noin 42 % vastaajista oli sitä mieltä, että olisi säädettävä metsäästyksen johtajan nimeäminen. Avoimista vastauksista ilmeni, että monilla alueilla metsästyksen johtaja nimetään jo vapaaehtoisesti. Jotta kaikilla alueilla metsästyksen johtaja ja tarvittava määrä varajohtajia tulisi nimetyksi, olisi se syytä säätää pakollisesti tehtäväksi.

SUOMEN RIISTAKESKUS

Marko Paasimaa
erikoissuunnittelija